

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

Stručno savjetovanje ovlaštenih revizora u organizaciji Hrvatske revizorske komore

za 2023. godinu

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

Specifičnosti revizija projekata financiranih iz EU fondova

Andrea Omašić, mag. oec.
ovlašteni revizor

Napomena

Sadržaj ovog prezentacijskog materijala je informativnog karaktera. Upotreba prezentacijskog materijala ne oslobađa korisnika od poduzimanja potrebnih mjera predostrožnosti prije njegove uporabe, odnosno ne oslobađa korisnika od obveze primjene izvornih zakonskih odredbi i pravila struke, s toga se Hrvatska revizorska komora i autor prezentacijskog materijala ne mogu smatrati odgovornima prilikom uporabe ili u vezi s uporabom sadržaja koji se nalazi u prezentacijskom materijalu.

Uporaba sadržaja i podataka iz ovog prezentacijskog materijala dopuštena je pod uvjetom navođenja izvora podataka, osim u slučajevima kada je naznačeno drugačije.

Sadržaj

1. **Financiranje iz EU fondova**
2. **Provedba financiranja u RH**
3. **Verifikacija troškova projekta - „revizija”**
4. **Praktični izazovi**
5. **Zaključak**

Financiranje iz EU fondova

2007. - 2013.
godine

Pretpristupni program IPA

- četiri operativna programa
- ukupna alokacija - 1.012.433.333 eura

2014. - 2020.
godine

Kohezijska politika kroz ESIF (OPKK)

- 11 tematskih prioriteta
- ukupna alokacija - 10,7 milijardi eura

2021. - 2027.
godine

Kohezijska politika kroz ESIF (OPKK)

- postavljeno pet osnovnih ciljeva
- ukupna alokacija - 25,0+ milijardi eura (tekuće cijene)

Financiranje u razdoblju 2021. - 2027.

IZVORI FINANCIRANJA

- ✓ višegodišnji financijski okvir (VFO) - cca 14,48 milijardi eura
- ✓ EU Nove Generacije - cca 11,0 milijardi eura (osnova: NPOO)

Pametna
Europa

Europa bliža
građanima

Zelena
Europa

Solidarna
Europa

Povezanija
Europa

Provedba financiranja u RH

MINISTARSTVO REGIONALNOG
RAZVOJA I FONDOVA EU

- Upravljačko tijelo u OPKK (2014. -
2020.) -

SREDIŠNJA AGENCIJA ZA
FINANCIRANJE I UGOVARANJE

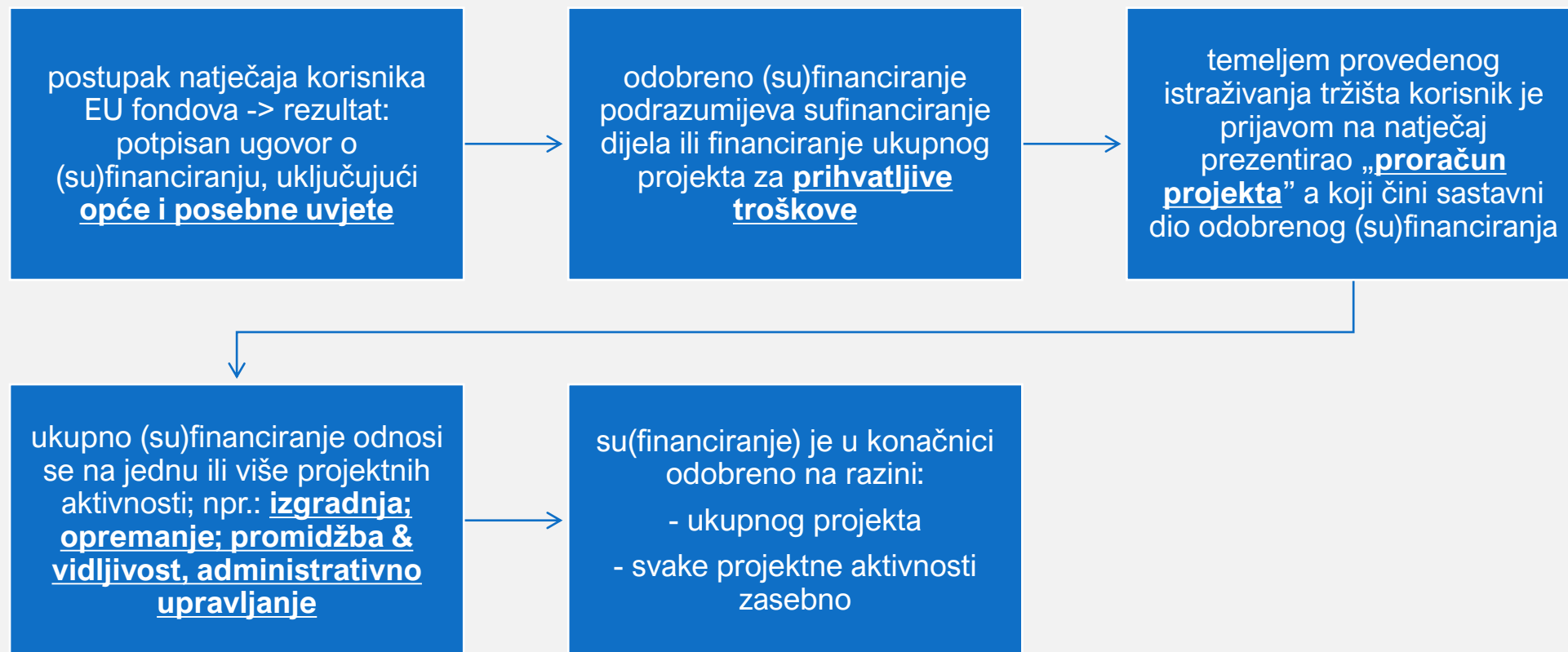
- Provedbeno tijelo razine 2

KORISNICI FONDOVA

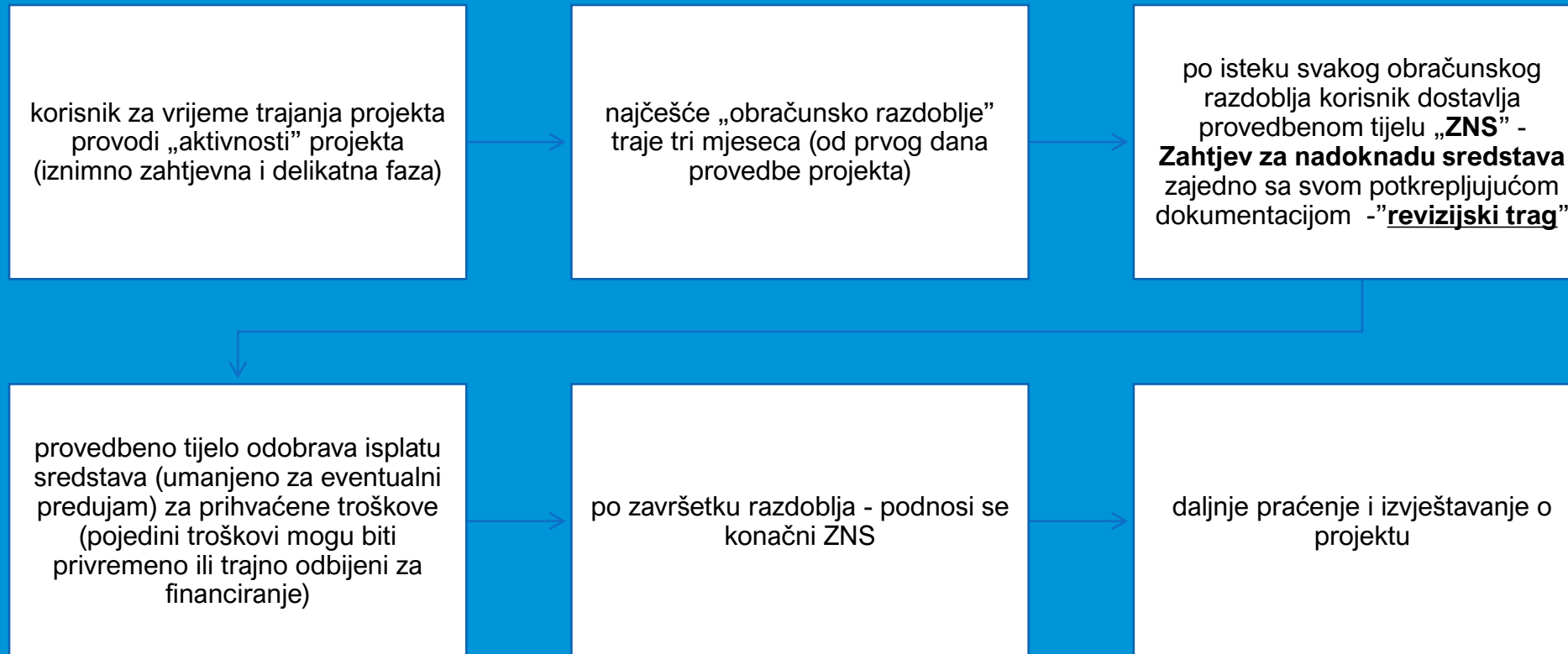
- ✓ raspisuje i ocjenjuje natječaje za financiranje iz EU fondova (ugovaratelji mogu biti i druga Ministarstva, npr. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja i sl.)
- ✓ u najširem smislu zadužen za provjeru izvršenja ugovornih obaveza te za kontrolu prihvatljivosti projekata (PT2 mogu biti i druga tijela, npr. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije i sl.)
- ✓ KORISNICI FONDOVA - apliciraju i koriste sredstva iz EU fondova

Financiranje iz EU fondova: priprema i aplikacija projekta

Financiranje iz EU fondova: provedba projekta

Kako i kada se dostavljaju ZNS-ovi?

- ✓ najčešće u roku od 15 dana od proteka izvještajnog razdoblja
- ✓ elektronski - upisom podataka i prilaganjem dokazne dokumentacije u sustav:
 - ✓ <https://efondovi.mrrfeu.hr/MISCMS> - eFondovi (za razdoblje 2014. - 2020.)
 - ✓ <https://fondovieu.gov.hr> - fondoviEU (za razdoblje 2021. - 2027.)
- ✓ konverzija sustava u valutu EURO - izvještajna razdoblja završena nakon 1. siječnja 2023. godine - izvještava se u EUR za cijelo razdoblje
- ✓ konačno (finalno) izvješće - podnosi se u valuti EUR (preračun prethodnih razdoblja iz HRK u EUR)

Ključne pretpostavke projekata

- ✓ natječaji - različiti modeli raspisivanja i valoriziranja natječaja (uključujući „najbrži prst”)
- ✓ jedna od osnovnih premisa ”projekata” (su)financiranih iz (EU) fondova je da projekt ima svoje trajanje
- ✓ vlastiti udio u (su)financiranju (15%; ostaje vrijediti za novo razdoblje)
- ✓ namjensko trošenje dodijeljenih sredstava
- ✓ prihvatljivi troškovi:
 - ✓ moraju nastati i biti plaćeni unutar vremena provedbe projekta
 - ✓ trošak verifikacije („revizije”) može (mora) nastati nakon datuma kraja projekta
- ✓ provedba projekta - osigurati revizijski trag te poštivanje drugih zahtjeva

„Revizija” EU projekta

- ✓ Ugovor o sufinanciranju (opći / posebni uvjeti) - mogu zahtijevati revizijsko izvješće o provjeri (verifikaciji) troškova projekta -
- ✓ verifikacija troškova projekta - **angažman dogovorenih postupaka**
- ✓ **kolokvijalno „revizija EU projekta”**- može upućivati na drugu vrstu angažmana i zbuniti korisnika i druge uključene strane
- ✓ uključene su najmanje tri strane:
 - ✓ revizorsko društvo (praktičar)
 - ✓ korisnik fondova ili drugog oblika subvencije (najčešće angažirajuća strana)
 - ✓ namjeravani korisnik izvještaja (provedbeno / nadzorno tijelo)

Dogovoreni postupci

- ✓ primjena **MSPU 4400** (izmijenjen) - Međunarodni standard za povezane usluge - dogovoreni postupci - za ugovorene angažmane na dan 1. siječnja 2022. godine ili nakon toga dana
- ✓ **karakteristike angažmana:**
 - ✓ angažman za dogovorene postupke **ne uključuje pribavljanje dokaza** s ciljem da praktičar izrazi mišljenje ili zaključak s izražavanjem uvjerenja u bilo kojem obliku
 - ✓ nalazi su **činjenični rezultati** obavljenih dogovorenih postupaka
 - ✓ nalazi imaju karakteristiku - **mogu biti objektivno verificirani**
 - ✓ **isključuje mišljenja** ili **zaključke** u bilo kojem obliku kao i bilo koje preporuke koje praktičar može dati

izgleda relativno jednostavno....

odabrane definicije MSPU 4400 (izmijenjen)

- ✓ **profesionalna prosudba (prema MSPU 4400)** - primjena relevantnog treninga, znanja i iskustva unutar konteksta koji daje ovaj MSPU i relevantnih etičkih zahtjeva u donošenju informiranih odluka o pravcima djelovanja koji su **primjereni** u danim okolnostima angažmana za dogovorene postupke
- ✓ **nalazi** - nalazi su činjenični rezultati obavljenih dogovorenih postupaka. **Nalaze se može objektivno verificirati.** Pozivanje na nalaze u ovom MSPU-u **isključuje mišljenja ili zaključke** u bilo kojem obliku kao i bilo koje preporuke koje praktičar može dati

ali, da li je zaista tako?

- ✓ obuhvat verifikacije najčešće je definiran općim i/ili posebnim uvjetima Ugovora o su(financiranju) te postavlja minimum zahtjeva
- ✓ ne postoje unificirani zahtjevi - ovise o natječaju, provedbenim tijelima PT1 / PT2 i drugim faktorima (definirano uvjetima i Ugovorom o dogovorenim postupcima)
- ✓ postoje zahtjevi iz Ugovora koji se ne mogu “uklopiti” u dogovorene postupke
- ✓ nastaju “revizijski” rizici

Zahtjevi iz općih uvjeta jednog ugovora...

*Revizorsko izvješće neovisnog ovlaštenog revizora nije obvezno, osim ako to nije navedeno u Ugovoru. Ako je takva obveza utvrđena, **revizijsko izvješće sadržava najmanje** (Ugovorom se mogu utvrditi i dodatni zahtjevi):*

- a) **jamstvo** usklađenosti s pravilima o prihvatljivosti izdataka*
- b) da se izdaci odnose na stavke odobrene Ugovorom*
- c) da su se poštivale Ugovorne odredbe*
- d) da se navedeno može potvrditi odgovarajućom dokumentacijom te računovodstvenim sustavom bilježenja podataka.*

Revizorsko izvješće mora biti opisnog karaktera te iz njega mora biti jasno vidljivo koje su sve radnje provedene, kao i rezultati navedenih radnji.

Kako to propisuje EU?

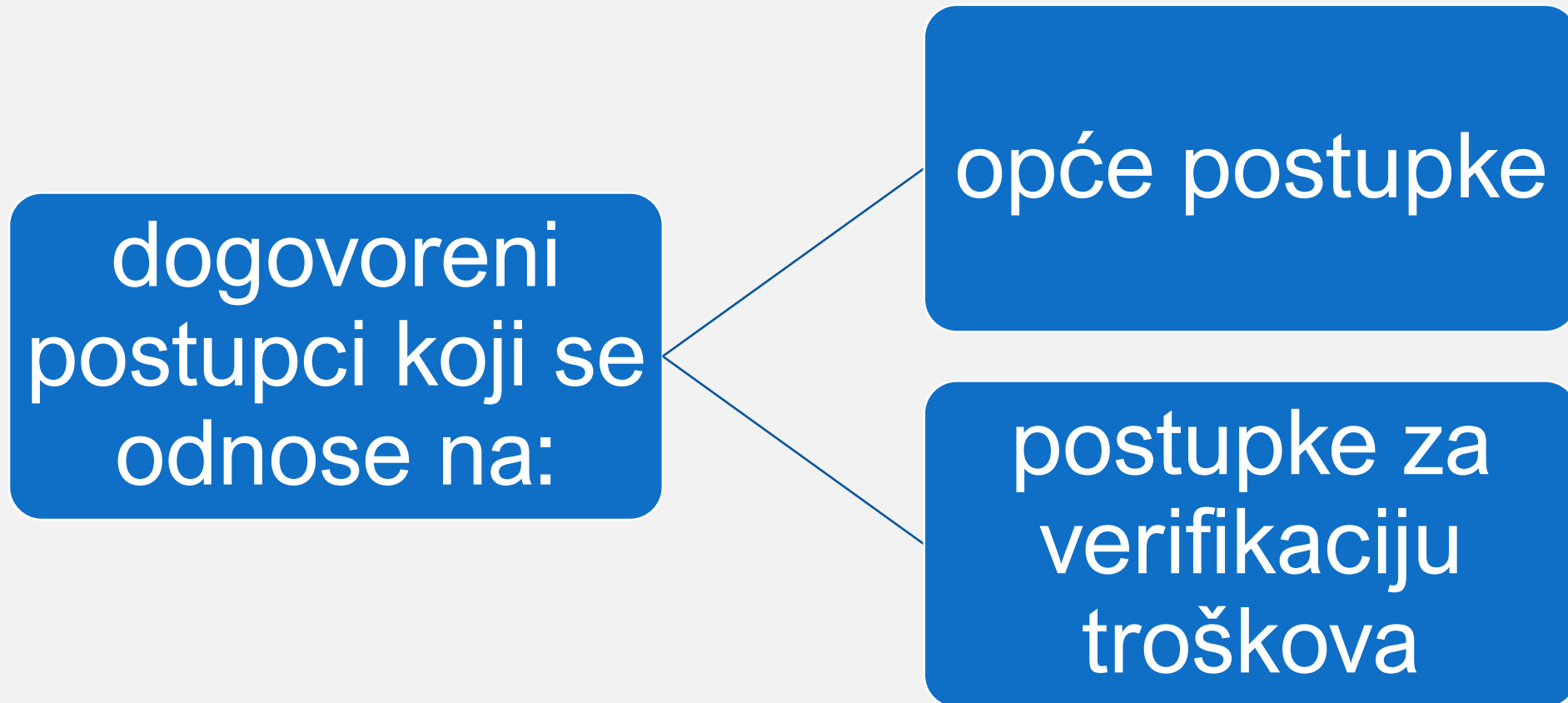
- ✓ dokument „*Terms of reference for an expenditure verification of a grant contract external action of the European union*” propisuje zahtjeve za verifikaciju troškova:
 - ✓ primjena MSPU 4400 (izmijenjen) / Kodeksa etike za profesionalne računovođe te dodatno na MSPU - zahtjev neovisnosti u odnosu na korisnika
 - ✓ revizor je član nacionalnog tijela za računovodstvu / reviziju koje je član IFAC-a (Hrvatska revizorska komora)
 - ✓ priprema i ugovaranje angažmana - ugovaranje angažmana, planiranje i razumijevanje angažmana, procjena RZPP
 - ✓ provedba angažmana - značajnost i uzorkovanje (treshold 2% / razina pouzdanosti 95%), završno pismo, dokumentiranje, dokazi
 - ✓ nacrt izvještaja
- ✓ tri dodatka (aneksa) općim i posebnim uvjetima

„Zanimljivi” izvodi iz TOR

- ✓ analiza rizika
 - ✓ *The outcome of the risk analysis has to be clearly described in the Verification Report (Annex 3, Section 2.1)*
- ✓ određivanje veličine uzorka
 - ✓ *For the purpose of determining what the overall material misstatement or error is, the Expenditure Verifier will apply a materiality threshold of 2% of the total amount of the gross reported expenditure with a confidence level of 95%.*
- ✓ određivanje uzorka i odabir pojedinačnih predmeta za ispitivanje
 - ✓ *The link between the risk assessment and the size and composition of the sample, as well as the sampling method (statistical/non-statistical) must be clearly described in the Verification Report*

Predmet angažmana verifikacije troškova

Opći postupci

uvjeti Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava

pravila za računovodstvenu i knjigovodstvenu evidenciju

usklađenje popisa potraživanih prihvatljivih plaćenih troškova i knjiženja korisnika

prihodi projekta

Postupci za verifikaciju troškova

stvarno nastali troškovi	trošak je uistinu nastao te se odnosi na Korisnika
datum prekida - razdoblje provedbe	trošak je nastao tijekom razdoblja provedbe projekta
proračun	trošak je bio naveden u proračunu projekta
nužnost	trošak za odabranu jedinicu bio je nužan za provedbu projekta
evidencija	trošak je evidentiran u računovodstvenom sustavu u skladu s odgovarajućim standardima
opravdanost	trošak za odabranu jedinicu potkrepljen je dokazima
identifikacija i provjerljivost	trošak identificiran i potkrijepljen dostatnom popratnom dokumentacijom
poštivanje načela nabave	izvještajni subjekt poštivao je pravila za postupke nabave za osobe koje nisu obveznici Zakona o javnoj nabavi
procjena prihvatljivosti troškova	monetarna vrijednost odabrane jedinice troškova odgovara pratećoj dokumentaciji te su korištene, gdje je to primjenjivo, ispravne tečajne stope

What?

- ✓ procjena rizika značajnog prikazivanja
- ✓ značajnost
- ✓ ocjena nužnosti troška

**OVO NISU KARAKTERISTIKE ANGAŽMANA DOGOVORENIH
POSTUPAKA**

Retorička pitanja & problemi u praksi

- ✓ Pismo o angažmanu (Ugovor) - može se voditi smjernicama TOR-a, ali minimalno treba uključivati sve što je zahtijevano MSPU 4400 (izmijenjen)
- ✓ kako riješiti problem „uzorkovanja” - odredba Ugovora ili pozivanje na TOR?! Ostaje mogućnost statističkog / nestatističkog uzorkovanja (prema TOR), je li to dogovoreni postupak?!
- ✓ kako se postaviti u odnosu na procjenu rizika značajnog pogrešnog prikaza u angažmanu koji to ne predviđa?
- ✓ kako se postaviti u odnosu na pojmove (nužnost, jamstvo i slično) koje MSPU 4410 (izmijenjen) doslovno zabranjuje?
- ✓ TOR navodi kako smatra dogovorene postupke primjenjivim angažmanom

Retorička pitanja & problemi u praksi

- ✓ kako se kao revizor (praktičar) postaviti prema Rješenjima PT, posebno prema privremeno odbijenim troškovima? potreba uključivanja eksperta?
- ✓ novi sustav „fondoviEU” još uvijek nije u cijelosti funkcionalan - problem kako doći do podataka (ne postoje dokumenti za izvoz; ne dostavljaju se pisana Rješenja PT)
- ✓ važnost „terenskog” rada - provjeravanja imovine i ocjena vidljivosti?
- ✓ potreba za korištenjem stručnjaka (eksperata) u angažmanu?
- ✓ kako se nositi sa sve češćim i značajnijim prijevarama u kontekstu korištenja sredstava iz bespovratnih fondova?
- ✓ učinci inflacije u provedbi projekta?!
- ✓ odgovornost revizora u kontekstu Općih postupaka?

Zaključak

- ✓ nastavlja se (su)financiranje projekata sredstvima EU do 2027. godine (provedba do kraja 2030. godine)
- ✓ dvije osnovne linije financiranja
- ✓ primjena dogovorenih postupaka kao angažmana (MSPU 4400 - izmijenjen) i svih zahtjeva tog standarda
- ✓ voditi računa o zahtjevima Ugovora o (su)financiranju u kontekstu ugovaranja angažmana
- ✓ oprezno pristupiti angažmanima - primijeniti načelo profesionalnog skepticizma

Hvala na pozornosti!

Andrea Omašić

ovlašteni revizor

OMOS d.o.o. | Partner

Josipa Jovića 19 | 21000 SPLIT

e-mail: andrea.omasic@omos.hr

Izvori i literatura:

- MSPU 4400 (izmijenjen) - Angažmani za dogovorene postupke
- Terms of reference:
https://wikis.ec.europa.eu/download/attachments/44169123/e3h8a_expendverif_en.docx [25. rujna 2023.]
- strukturfondovi.hr [25. rujna 2023.]
- karloressler.eu/eu-fondovi/ [25. rujna 2023. godine]
- <https://www.safu.hr/o-safu/> [25. rujna 2023.]